

Bij snarenspeel - Popmuziek in de gereformeerde eredienst

Muziek in de kerk en aanverwante onderwerpen roepen bij mensen allerlei associaties op. Die associaties worden als waarheid aangenomen en leiden tot oordelen over en soms ook het veroordelen van bepaalde vormen van kerkmuziek. Een voorbeeld van zo'n associatie: de psalm hoort bij het orgel. Het is een begrijpelijke associatie maar geen waarheid. De Geneefse psalmen zijn gecomponeerd om zonder begeleiding te zingen. Dat is na invoering van dit psalter ook decennialang gebeurd. Het orgel kwam er pas veel later bij kijken. Omdat de psalmen in de eeuwen die daarop volgden in Nederland wél altijd bij het orgel gezongen werden, zitten we nu met deze associatie. Dat een dergelijke associatie verstrekkende gevolgen kan hebben, blijkt uit het feit dat in gereformeerde kerken waar de band het begeleidt overneemt, de psalmen (en andere traditionele liederen) in hoog tempo verdwijnen.

Dat brengt ons bij de vraag wat popmuziek te bieden heeft in de gereformeerde eredienst. Voor velen zal de combinatie pop en gereformeerd onverenigbaar zijn. Aan dat idee liggen verschillende associaties ten grondslag. Zo zou popmuziek werelds zijn (sommigen zeggen duivels), oneerbiedig, enkel gericht op vermaak en te luid voor in de kerk. Dat past niet in de kerkdienst waar het moet gaan over het hemelse en waar alles gebeurt met gepaste eerbied. Maar wanneer we op een eerlijke manier naar popmuziek kijken komen we tot een andere conclusie. De term popmuziek is een gigantische paraplu waar talloze stijlen onder vallen. Sommige van die stijlen hebben hun wortels in de kerk. Deze stijlen kunnen op allerlei manieren ingezet worden, net als bij klassieke muziek. Het kan gebruikt worden in de winkelstraat maar ook in de kerk. Soms is het bedoeld voor vermaak en op andere momenten wordt het gebruikt voor verstillings of aanbidding.

Het vehikel band en de stijl pop kunnen net als orgel en klassieke muziek ingezet worden in de kerkdienst. Deze middelen kunnen hetzelfde doel dienen. Een kerkganger hoeft nauwelijks verschil tussen die twee te merken. Dat is het korte antwoord op de vraag wat popmuziek te bieden heeft in de gereformeerde eredienst. Maar de praktijk is weerbarstig. Juist omdat mensen allerlei associaties hebben bij kerkmuziek moet je hier zorgvuldig mee omgaan. Zijn er mensen in je kerk die een drumstel oneerbiedig vinden, dan moet je hier iets mee. Ook wanneer een dergelijke associatie niet per definitie waarheid is. Zo'n associatie kan juist een goede aanleiding zijn om in gesprek te gaan over achterliggende vragen rond kerkmuziek. Wat is het doel van muziek in de kerk? Wat betekent muziek voor de gemeenschap? Wat zegt de muziek over je Godsbeeld? Wanneer het een kerk lukt om, los van vastgeroeste associaties, tot een visie op kerkmuziek te komen, dan is er hierin voor popmuziek vanzelfsprekend ruimte.

Roeland Scherff, Psalternatief

<https://psalternatief.nl/>